

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicantium Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

I. Conuentus Lutheran. & Zvvingl. in Haßia & VVittenbergæ inuito
Melancthone.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

ipſi huius rei gratia è numero ſuorũ in Gal. ANNO
 liam ablegare velint, communi cauſæ non 1535.
 defuturum. Erat in hoc conuentu inter alios
 & Melanchthon, cùm quo Legatus Gallicus
 varios de religione ſermones habuit, Regem
 teſtatus in eo totum eſſe, vt Eccleſiæ priſti-
 na tranquillitas atque cõcordia poſtliminio
 reſtituatur. Itaq; pergratum illi futurum, ſi
 nonnulli mittantur in Galliam è præcipuis
 Proteſtantium Theologis, qui cum Pariſien-
 ſibus de controuerſijs cõferant, & communi
 opera rationes exquirant, quibus eæ tandem
 publico Eccleſiæ bono ſopiantur. Verũ id
 cõſilij diſplicuit Proteſtãtib; vt quibus fa-
 cilè ſubolebat, Regẽ hãc de conciliãdis dog-
 matibus actionẽ compendij ſui gratia potius
 vrgere, quam Eccleſiæ iuuandæ ſtudio; atq;
 hoc agere ſolum, vt ſeipſum, inito cum Pro-
 teſtantibus ſcõdere, muniret contra Cæſaris
 potentiam, cui bellum inferre decreuerat.

Regis deſi-
 derium in
 Concordia
 fidei.

A Prote-
 ſtantibus
 reiicitur.

C A P V T XI.

- I. *Conuentus Lutheran. & Zvvingl. in Haſſia
 & VVittenbergæ inuito Melanchthone.*
- II. *Actio Legati Regis Angl. cum Proteſt. Me-
 lanchthonem in Angliam mitti petentis.*
- III. *Profeãtio Melan. in patriam & inde Tubin-
 gam, cum varijs ſuſpicionibus Lutheran. e-
 ius reditus & infortunium.*
- IV. *Controuerſia inter Theolog. Tubing. & Can-
 cellarium, cum ſcripto reſolut. Melanchth.*

SV B hoc tempus de concordia denuò co- I.
 gitatum
 h 3

ANNO
1535.

Conuētus
Luther. &
Zvvinglia-
norum in
Hassia.

*Lauat. in
hist. Sacr.
fol. 23. 24.*

Delibera-
rio Con-
uentus.

Bucerus in
Hassiam e-
uocatur.

*Belm. in rep.
Conf. I. 1. b.*

gitatum fuit inter Lutheranos & Zvvinglianos instauranda: Nec Lutherus ab hac actione multum abhorrebat. Fecit eum paulò mitiorem Philippus Hassiæ Landgrauus, qui negotium hoc ardentè egit, magnoque cum affectu; vt princeps erat acri ac vehemènti ingenio præditus. Et Melanchthon quidem, anno 1534. exeunte, huius rei gratia missus fuit in Hassiam, vt præsentè Landgrauio de rationibus ineundæ concordia cum Bucero conferret: Quo eodem tempore, mense Decembri scilicet, eandem ob causam Constantiæ de Buceri consilio Zvvinglianorum synodus habita fuit; ad quam vocati sunt & Tigurini concionatores: quanquam propter aëris intemperiem non venerunt. Deliberatum fuit in hac synodo de medijs, quibus inter vtrosq; sopiri posset diuturnum illud de Eucharistia dissidium.

Dum in hac consultatione versantur isti, Conuentu nondum soluto, litteræ superueniunt à Landgrauio & Melanchthone, quibus Bucerus in Hassiam euocabatur. Nec detrectat ille, vt qui iam ab annis aliquot magno flagrabat huius dissidij componendi desiderio. Venit igitur in Hassiam sub initium anni sequentis 1535. Idque hanc ob causam libentius, quod sibi conferendum intelligeret cum Melanchthone, per quem ante, præsertim in Comitijs Augustanis, an. 1530. semper à Colloquio reiectus fuerat. Lutherus autem in mandatis dederat Melanchthoni, vt Buceri

men.

mentem; & num ab opinione sua discessuri sint Zvingliani, certius exploraret. Fecit hoc Melanchthon, vt ipsius litteræ testantur ad Vrbanum Regium, quibus Bucerum cum socijs paratum insinuat ad Augustanæ Cõfessionis normã de Eucharistia docere, & profiteri publicè, quod Christi corpus substantialiter vereq; sit præsens, ac porrigatur fumentibus, cum in Cœna Domini panis ac vinum accipiuntur. Hac de re cum admonitus esset Lutherus, ann. sequente 1536. ad 14. Maij, Synodũ indixit Isennacum, quæ postmodum propter ipsius inualetudinẽ VVittenbergam trãslata fuit. Missi sunt, qui cum Lutheranis agerent, Capito, Bucerus, alijque nonnulli; qui VVittenbergæ cū Luthero ceterisque, quos ille putauit assumẽdos, negotium hoc ad eum modũ transfegerunt, vt sub umbra verborum ambiguum, sub quibus Zvingliani non minus, quã Lutherani sententiam suã tueri possent, induciã factæ potius ad tempus, quã pax sancita videatur. Sacramentarij certè, quibus ardens inerat concordie desiderium, perpetuò ceslerunt, & ad Lutheri præscriptum probarunt omnia, seq; professi sunt sententiam illius amplecti sine fuco; atq; id non priuatim modo, sed & publicè, habitis ad populum cõcionibus, sumptaque Lutherano ritu Eucharistia; vt causa non esset, quin eos deserto Zvinglio, ad Lutheri castra transijsse diceres. Interim hæc actio Melanchthoni quidẽ displicuit: Incertũ,

ANNO
1535.
Melanch.
ad Regium
litteræ.

Ann. 1536.

Conuētus
Witten-
bergæ.
RabusToms.
2. de Mart.
in vita Lu-
th. fol. 184.

Zvinglia-
ni ad Luth.
deficiunt.

Mycon. in
ep. ad Vit.
Theod.

ANNO
1536.

Actio Wit-
tenbergica
inuisa Me-
lanchth.

Buceri co-
lubrinum
ingenium.

Mycon. in
epist.

quã ob causam, nisi quod naturæ ductu, alienus erat ab asperis & crudis actionibus, cuiusmodi futurã hãc ex moribus & genio Lutheri facilè cõiectabat; vel quod ex mollitie Zvinglianorũ, & Lutheri rigore perpetuò iam tum ominaretur, si quæ cõciliatio fieret, eã syncretismum fore potius, vnionis titulo laruatam, quam veram solidamque concordiam; vel demum, quod forsã ex colloquio superioris anni cũ Bucero primitias hauserat Zvingliani spiritus, eãq; ob causam Lutherum, quem nouerat à sententia non discessurum, Buceri reliquorũq; fucatis cessionibus confirmari nollet. Erat certè Bucerus colubrinò ingenio, & ad illectandos hominum animos suprã modum uaser. Vnde non est alienum à veri similitudine, quod Melanchthonem nouos fortè flatus ex illius sermonibus hausisse diximus; præsertim cum Sacramentarij posteriores eum ab ann. 1536. suarum partium fuisse gloriantur. Verum ut se habeant ista, certè Melanchthoni non admodum gratus fuit Zvinglianorum aduentus; quod ad Fridericum Myconium & Iustum Menium, qui Bucerum, Capitonẽ, & cæteros ex Thuringia VVittenbergã deduxerunt, nequaquam dissimulauit. Interim, quia designatus erat, ut actioni cum reliquis interesset, adiunxit sese: quanquam à primò congressu, in quo Lutherus Sacramentarios paulò durius excepit, consultò abstinuisse videtur. Postea tamen accessit, & cum

reli-

reliquis interfuit actioni; donec res pro Lutheri voto confecta fuit, & laruata fraternitas inter præsentés constituta. Melanchthoni verò mandatum, vt huius vnionis capita breui scripto complecteretur: quod deinde collocutores vtriusque partis, subscriptis nominibus approbarunt. Antequam verò Bucerus, & Capito cum socijs VVittenbergâ discederent, placuit, vt hanc vnionis formulam vtrique cæteris quoque concionatoribus & magistratibus suæ partis proponerent, assensu ac subscriptione confirmandam. Et Lutherus quidem assensum hunc à suis non difficulter obtinuit; cum scriptum hoc licet in cothurni modum verbis obscuris & ambiguis conceptum esset, nihil aliud tamen, quàm ipsius Lutheri de Eucharistiâ sententiâ continere videretur.

Apud Heluetios autem, vbi propositum fuit hoc negotium, nouas turbas peperit. Habitati fuerunt huius rei gratiâ magistratuum conuentus, indicta Bernæ primum, post & Tiguri generalis synodus, scriptæ vltro citroque litteræ, laboratum vehementer à Bucero cum primis, vt Heluetij ratam haberent actionem VVittenbergicam, & conceptam à Melanchthone formam subscriberent. Verum id frustra fuit. Licet enim Bucero quidam accederent, subscriptionem vrgenti; maxima pars tamen, & præcipuè magistratus vrbium restiterunt; quod fucatam hanc & ambiguam, adeoque insidiosam esse con-

ANNO
1536.

Melanchthon Vnionis Lutheri & Zvvinglianæ capita cōsarcinat.

Ab Heluetijs vnio repudiatur
Lauat. in hist. Sacr. p. 29. & seq.
Cōuentus Bernæ & Tiguri.

ANNO
1535.
Heluetij
renuunt
subscribere
Vnioni.

cordiam dicerent. Horum verò sentētia vicit, quod Bucerianam factionem suffragijs & numero superarent. Tandem Heluetij post multam deliberationem, amicitiam Luthero quidem detulerunt & officia mutua; sed ratam habere concordiae formulam, atque subscribere constanter recusarunt.

II.
*Sleid. lib. 9.
& 10.
Cam. in vi-
za Mel. fol.
168.
Regis An-
gliae Lega-
tus cum
Protestan-
tibus de
diuortio
ejus agit.*

Acris eorū
de religio-
ne disce-
ptatio.

Eodem tempore, cum de tollendo, quod inter Lutheranos & Zvinglianos erat, diffidio consultaretur, Henricus Angliae Rex Legatos misit in Germaniam, qui cum Protestantibus de foedere contra Pontificem in eundo, deque conciliandis inter Anglos Saxoneseque dogmatibus, tum de Regis ipsius matrimonio cum Protestantium ministris agerent. Et Principes quidem eos audiuerunt in conuentu, quem anno 1535. mense Decembri Smalcaldiae celebrarunt: Inde verò profecti sunt VVittenbergam, vbi transfegerunt, quod reliquum erat hyemis, atque interea cum Melanchthone caeterisque Lutheranis de dogmatum conciliatione, deque Regis diuortio varias actiones habuerunt; vt quoniam vtrique defecerant ab Ecclesia Romana, in eandem quoque doctrinae rituumque formam conspirarent. Diuturna verò fuit, & acris illa de religione disceptatio: quanquam Anglicani tandem post multam altercationem in plerisque capitibus cesserunt, vt hac ratione Lutherum, Melanchthonem, caeterosque ad probandum Regis diuortium inducerent. Quā in re vehementer quidem, magnoque cum